

УДК 651.1:378:005.6

А. В. КАЙДАЛОВА, О. В. ПОСИЛКІНА

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ВИМОГ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ У ВИЩУ ФАРМАЦЕВТИЧНУ ОСВІТУ В УКРАЇНІ

Проведено теоретичний аналіз положень державної політики в сфері інтеграційних процесів, зокрема в системі вищої освіти. Вивчено основні вимоги міжнародних та європейських стандартів щодо забезпечення якості освіти. Досліджено рівні забезпечення якості освіти та встановлено механізми імплементації європейської системи забезпечення якості вищої освіти у вітчизняну фармацевтичну освіту.

Ключові слова: вища освіта, система забезпечення якості освіти, якість освіти, стандарти освіти, європейські стандарти.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Характерними напрямками сучасного розвитку внутрішньої та зовнішньої державної політики є інтеграція до світового, зокрема європейського простору. Фактором розвитку процесу інтегрування України з ЄС є зовнішньоекономічна політика держави, а розвиток економіки має доповнюватися співробітництвом між Україною та ЄС у соціально-економічній, правовій, гуманітарній та інших сферах. Інтеграційні процеси передбачають: адаптацію законодавства України до законодавства ЄС; реформування правової системи; економічну інтеграцію та розвиток торговельних відносин; реформування систем страхування, охорони праці, здоров'я, пенсійного забезпечення, політики зайнятості та інших сфер соціальної політики; впровадження європейських норм і стандартів в освіті, науці та техніці, поширення власних культурних і науково-технічних здобутків та ін. За останні роки Україна поступово формує свою стратегію вступу до Європейського Союзу. Процеси інтеграції у вищій освіті, у тому числі фармацевтичній та медичній, полягають у впровадженні вимог світових та європейських стандартів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Упродовж останніх років виконано великий обсяг наукових досліджень з вивчення питань гармонізації національної системи вищої освіти

до європейської. Проблеми якості вищої освіти активно досліджували І. Анненкова, В. Байденко, В. Білокопитов, Я. Болюбаш, О. Зінченко, В. Кремень, О. Локшина, О. Ляшенко, О. Павлова, М. Степко, Ю. Чорток, та інші вітчизняні вчені. Системи якості у вищій освіті досліджені у роботах таких вчених як: О. Волков, Л. Віткін, Г. Хімічева, А. Зенкін та ін. [1-8].

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Незважаючи на всебічний і комплексний характер досліджень, представлених у названих наукових працях, потребують дослідження методологічні та методичні аспекти побудови системи управління якістю у вищій фармацевтичній освіті з урахуванням її специфіки.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є дослідження механізмів імплементації європейської системи забезпечення якості у вищу фармацевтичну освіту.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Упровадження окремих вимог європейських освітніх стандартів у вітчизняну систему вищої освіти ще не гарантує її відповідність європейським нормам. Як свідчать проведені дослідження, система забезпечення якості освіти у вищих навчальних закладах (ВНЗ) для більшості науковців — це, перш за все, контроль якості освіти безпосередньо самим ВНЗ, тоді як у європей-

© Кайдалова А.В., Посилкіна О.В., 2015

ській системі забезпечення якості – це вимоги до контролю якості з боку споживачів освітніх послуг – роботодавців та студентів. Розвиток світової освіти, підвищення уваги до компетентності сучасного фахівця, диверсифікація потреб постачальників та замовників освітніх послуг посилюють вимоги саме до якості освітніх послуг. Багато європейських країн залучають роботодавців до оцінки якості освіти, а в таких країнах, як Фінляндія, Ісландія, Іспанія, Швеція при проведенні оцінки якості освіти обов'язково включають до складу експертів представників із неакадемічного середовища. У Великобританії представники роботодавців і промислових підприємств безпосередньо входять до складу керівництва Агентства із забезпечення якості [2, 8].

Формування європейської системи якості освіти, яка існує сьогодні, відбувалося поступово через прийняття: Сорбонської декларації (1998), Болонської декларації (1999-2005), Пражського комюніке (2001), Грацької декларації (2003), Берлінського комюніке (2005), Лондонського комюніке (2007), Європейського реєстра забезпечення якості (2008), тобто пройшла шлях від створення в Європі відкритої системи вищої освіти до забезпечення якості освіти [10, 15].

Серед європейських організацій, які забезпечують якість освіти, центральне місце належить Європейській мережі агентств з якості (ENQA), метою якої є розвиток співпраці, обмін успішним досвідом та інтеграція національних систем управління якістю [16].

У підготовленому і представленому на конференції в Бергені (2005) звіті Європейська Асоціація запропонувала за основу оцінки якості вищої освіти три групи стандартів:

- внутрішнього забезпечення якості у ВНЗ (розробка внутрішньої політики та відповідних методик гарантування якості власних програм, оцінювання студентів згідно з прозорими критеріями, розробка механізмів встановлення необхідної компетентності викладачів);
- зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (створення Національних агентств з гарантування якості та публікування звітів з отриманих даних за результатами перевірок);
- забезпечення якості в діяльності агенцій із зовнішнього забезпечення якості [5, 6].

Система забезпечення якості європейської освіти передбачає наявність наступних критеріїв: наявність стратегії, політики і атмосфери внутрішнього забезпечення якості у ВНЗ; автономія ВНЗ; зовнішнє забезпечення якості; мотивація щодо забезпечення якості; забезпечення

якості наукової діяльності; роль студентів у процесах забезпечення якості та ін.

Європейська система забезпечення якості освіти базується на Європейських стандартах і рекомендаціях (ESG), які ґрунтуються на таких основних принципах:

- зацікавленість студентів і роботодавців, а також суспільства в цілому у високій якості вищої освіти;
- ключова важливість автономії закладів і установ, збалансована усвідомленням того, що автономія передбачає дуже серйозну відповідальність;
- система зовнішнього забезпечення якості повинна відповідати своїй меті і не ускладнювати роботу навчальних закладів більше, ніж це необхідно для виконання цієї системою своїх завдань [8, 13].

Перед Україною сьогодні постають такі основні проблеми в забезпеченні якості освітніх послуг: компетентність випускників не відповідає очікуванням роботодавців, їх кількість не відповідає потребам економіки; не відпрацьована ефективна система національного моніторингу та оцінювання якості освіти [7]. Тому важливим кроком у вирішенні цих проблем є необхідність змін у системі якості підготовки конкурентоспроможних фахівців у вітчизняних ВНЗ.

Проведений аналіз показав, що при формуванні належної системи забезпечення якості освіти вітчизняні ВНЗ застосовують різні механізми імплементації європейської системи забезпечення якості освітніх послуг, зокрема: організацію навчального процесу відповідно до вимог Болонського процесу; впровадження дистанційної форми навчання; запровадження Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) та ін. Але практика свідчить, що ці якісно нові досягнення в системі освіти не покращують рівень підготовки компетентних фахівців, зокрема і для фармацевтичної галузі [12, 15].

Іншим механізмом імплементації забезпечення високої якості послуг у сфері вищої освіти є участь ВНЗ у конкурсах з якості на основі визнаних моделей, зокрема за моделлю ділової досконалості Європейського фонду менеджменту якості (European Foundation for Quality Management – EFQM). На сьогодні за оцінкою якості освітньої системи, Україна має індекс 3,9 і посідає лише 49 місце у світі [3, 6, 14].

Також окремі вітчизняні ВНЗ фармацевтичного і медичного профілю як один із механізмів імплементації системи забезпечення якості освіти розглядають впровадження системи менеджменту якості, побудовану відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO серії 9000.

Зростання вимог ринку праці, встановлення європейських стандартів якості освіти, посилення конкуренції на ринку освітніх послуг підвищує значення стандарту ISO серії 9000, який використовується для створення системи управління якістю, забезпечення гарантованої спроможності вищого навчального закладу надавати освітні послуги, якість яких відповідає потребам і очікуванням споживачів-роботодавців, студентів, держави та світу в цілому.

Вивчення світової практики дозволило зробити висновок, що методологічним підґрунтям побудови в Україні якісної системи вищої освіти є системний підхід до вирішення цього питання, тобто концепція реформування вищої освіти повинна передбачати побудову рівневої системи управління якістю: на рівні окремого ВНЗ, на національному рівні та на міжнародному рівні (рис.).

Сформована система якості на рівні ВНЗ та національному рівні дозволить збільшити мобільність студентів в європейському та світовому просторі і можливості взаємовизнання дипломів; підвищити рівень конкурентоспроможності фахівців на ринку праці.

З метою опрацювання методологічних засад побудови системи управління якістю у вищій фармацевтичній освіті було проаналізовано існуючі підходи та вимоги до забезпечення якості у фармацевтичній та медичній освіті, які відображені у європейських освітніх стандартах (ENQA, ESG), міжнародному стандарті ISO серії 9000 та Законі України «Про вищу освіту» [5, 9, 16].

За європейськими освітніми стандартами, забезпечення якості вищої освіти на рівні конкретного ВНЗ здійснюється за допомогою самооцінки (внутрішнього аудиту) і містить у собі вивчення, аналіз і самооцінку стану й діяльності ВНЗ з метою подальшого удосконалення. Порівняльний

аналіз вимог європейських освітніх стандартів, міжнародного стандарту ISO серії 9000 та Закону України «Про вищу освіту» щодо забезпечення якості освітніх послуг наведено у таблиці 1.

Як показує проведений аналіз вимог щодо забезпечення якості вищої освіти на рівні конкретного ВНЗ, основні положення Закону України «Про вищу освіту» майже цілком відповідають положенням європейських стандартів і не суперечать вимогам міжнародного стандарту ISO серії 9000. А побудова системи управління якістю у ВНЗ на основі процесного підходу відповідно стандарту ISO серії 9000 забезпечить безперервність управління у рамках однієї системи, а також її ефективну взаємодію з іншими системами.

Забезпечення якості вищої освіти на національному рівні визначає відповідність характеристик освітнього процесу і його результатів вимогам, встановленим державою, з метою своєчасного виявлення необхідних змін у системі вищої освіти та передбачає оцінку ефективності та методичного забезпечення вищої освіти. Порівняння вимог європейських освітніх стандартів, міжнародного стандарту ISO серії 9000 та Закону України «Про вищу освіту» щодо забезпечення якості вищої освіти на національному рівні наведено у таблиці 2.

При дослідженні вимог щодо забезпечення якості вищої освіти на національному рівні виявлено як подібності, так і розбіжності. Як видно із наведених даних, спостерігається більше подібностей між вимогами європейських та міжнародних стандартів, що підкреслює доцільність впровадження у ВНЗ системи управління якістю, яка ґрунтується на вимогах стандарту ISO серії 9000.

Забезпечення якості вищої освіти на світовому рівні в цілому надає можливості для подальшого розвитку національної системи вищої освіти.

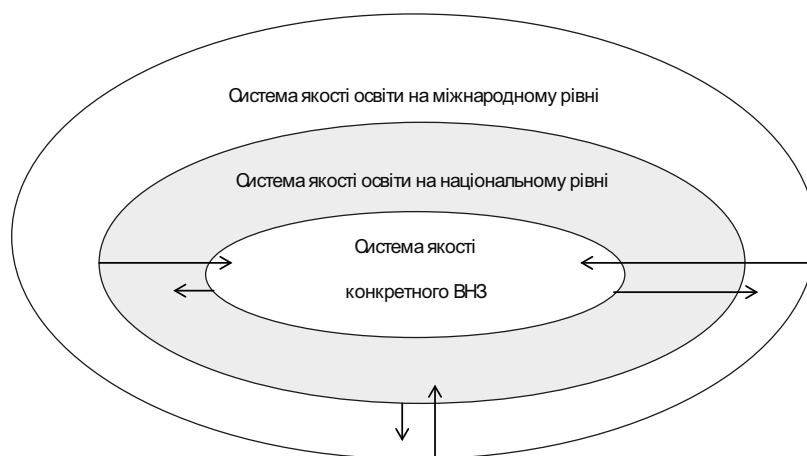

Рис. 1. Система якості освіти на різних рівнях

Таблиця 1

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИМОГ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ НА РІВНІ КОНКРЕТНОГО ВНЗ ЗА МІЖНАРОДНИМИ, ЄВРОПЕЙСЬКИМИ
СТАНДАРТАМИ ТА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»**

Закон України «Про вищу освіту»	Європейські освітні стандарти	Міжнародний стандарт ISO серії 9000
1. Визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти. 2. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. 3. Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників ВНЗ. 4. Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників. 5. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу. 6. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом. 7. Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; 8. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ВНЗ	1. Політика закладу і процедури забезпечення якості. 2. Затвердження, моніторинг і періодичний перегляд програм і дипломів. 3. Оцінювання студентів. 4. Забезпечення якості викладацького складу. 5. Навчальні ресурси та підтримка студентів. 6. Інформаційні системи. 7. Публічність інформації	1. Політика у сфері якості. 2. Планування. 3. Процесний підхід. 4. Система управління якістю. 5. Відповідальність керівництва. 6. Орієнтація на замовника. 7. Відповідальність, повноваження та інформування. 8. Керування ресурсами. 9. Виготовлення продукції

Таблиця 2

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИМОГ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМИ
СТАНДАРТАМИ І ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»**

Закон України «Про вищу освіту»	Європейські освітні стандарти	Міжнародний стандарт ISO серії 9000
1. Наявність та ефективність процесів і процедур зовнішнього забезпечення якості вищої освіти. 2. Наявність достатніх і збалансованих ресурсів для здійснення процесів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти. 3. Незалежність діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежність установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти. 4. Підзвітність ВНЗ	1. Використання процедур внутрішнього забезпечення якості. 2. Розробка процесів зовнішнього забезпечення якості. 3. Обґрунтування критеріїв для прийняття рішень. 4. Наявність процесів, що відповідають своєму призначенню. 5. Звітування ВНЗ. 6. Періодичні перевірки. 7. Загальний аналіз системи	1. Вимірювання, аналізування та поліпшування процесів. 2. Відповідальність керівництва. 3. Орієнтація на замовника. 4. Побудова системи управління якістю 5. Проведення зовнішніх аудитів

ти та її адаптації до умов соціально-економічної трансформації й інтеграції у світовий простір. Це створює умови для підготовки компетентних фахівців, які будуть конкурентоспроможними на національному, європейському та світовому ринках. Порівняльний аналіз положень європейських освітніх стандартів, міжнародного стандарту ISO серії 9000 та Закону України «Про вищу освіту» щодо умов забезпечення якості освіти на світовому рівні наведено у таблиці 3.

При аналізі вимог щодо забезпечення якості вищої освіти на світовому рівні встановлено, що основні вимоги до умов зовнішнього забезпечення якості практично співпадають у всіх досліджуваних документах.

Аналіз європейських стандартів забезпечення якості вищої освіти дозволяє виділити основні вимоги, які стосуються як внутрішнього, так і зовнішнього забезпечення, а саме: чітке визначення політики й пов'язаних з нею процедур

**ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УМОВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ НА СВІТОВОМУ РІВНІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ, ЄВРОПЕЙСЬКИМИ
СТАНДАРТАМИ ТА ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ»**

Закон України «Про вищу освіту»	Європейські освітні стандарти	Міжнародний стандарт ISO серії 9000
<p>1. Ефективність процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності ВНЗ та якості вищої освіти.</p> <p>2. Наявність системи процедур зовнішнього забезпечення якості.</p> <p>3. Наявність оприлюднених критеріїв прийняття рішень відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.</p> <p>4. Налагодження доступного і зрозумілого звітування.</p> <p>5. Проведення періодичних перевірок діяльності систем забезпечення якості та механізмів роботи з отриманими рекомендаціями</p>	<p>1. Офіційне визнання Агенцій з якості вищої освіти компетентними державними органами, які діють у Європейському просторі вищої освіти.</p> <p>2. Регуляторне здійснення заходів із зовнішнього забезпечення якості Агенціями з якості вищої освіти.</p> <p>3. Наявність у Агенцій чітко сформульованих цілей та завдань своєї діяльності, викладених у програмній заяві, яка відкрита для громадського обговорення.</p> <p>4. Незалежність Агенцій, тобто самостійна відповідальність за свої дії.</p> <p>6. Процеси, критерії та процедури, котрі застосовуються агенціями, повинні визначатись наперед і бути доступними для широкого обговорення.</p> <p>6. Розробка процедур підзвітності</p>	<p>1. Побудова системи управління якістю</p> <p>2. Вимірювання, аналізування та поліпшування процесів.</p> <p>3. Відповідальність керівництва.</p> <p>4. Орієнтація на замовника.</p> <p>5. Зовнішній аудит</p>

забезпечення якості; відповідність необхідних ресурсів поставленим цілям та процедурам їх реалізації; участь у процесах забезпечення якості усіх зацікавлених сторін, моніторинг і звітність; публічність і доступність усієї інформації з питань забезпечення якості освіти.

Отже, як показав проведений аналіз основних вимог європейських освітніх стандартів, міжнародного стандарту ISO серії 9000 та Закону України «Про вищу освіту» до забезпечення якості освіти, немає жодних протиріч в основних положеннях. Слід зауважити, що не зважаючи на те, що міжнародний стандарт ISO серії 9000 не є галузевим, він надає можливості ВНЗ покращити систему управління, досягти якості підготовки фахівців та підвищити їх конкурентоспроможність на національному та міжнародному ринках праці.

На сьогодні стандарти ISO серії 9000 використовують більше ніж у 1 000 000 організаціях у 161 країні. В Україні налічується понад 2000 компаній і організацій, сертифікованих на відповідність міжнародному стандарту ISO серії 9000. У фармацевтичній галузі також спостерігається тенденція збільшення кількості суб'єктів, які впроваджують і сертифікують системи менеджменту якості відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO серії 9000.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Проведений аналіз імплементації європейського досвіду забезпечення якості вищої освіти у вітчизняну практику, у т.ч. у фармацевтичну освіту показав відсутність протиріч у вимогах всіх основних документів, які регламентують ці процеси, а саме: європейських освітніх стандартів, міжнародного стандарту ISO серії 9000, Закону України «Про вищу освіту», та доцільність впровадження у вищій фармацевтичній освіті системи менеджменту якості, побудованої згідно з вимогами стандартів ISO серії 9000.

Для забезпечення якості вищої освіти та інтеграції України у світовий освітній простір необхідне подальше вивчення досвіду європейських ВНЗ, які вже запровадили систему менеджменту якості, й побудова системи оцінки результативності її впровадження.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Анненкова І. П. Моніторинг якості освіти у ВНЗ / І. П. Анненкова // Вища освіта України. – 2010. – № 20. – С. 404–413.
2. Білокопитов В. І. Діяльність європейських організацій із забезпечення якості вищої освіти в контексті Болонського процесу : автореф.

- дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / В. І. Білокопитов. – Суми, 2012. – 20 с.
3. Білокопитов В. І. Інтернаціоналізація вищої освіти та забезпечення її якості як пріоритетні завдання сучасного етапу розвитку Болонського процесу / Білокопитов В. І. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua>.
  4. Гнибіденко І. Ф. Ринок освітніх послуг і ринок праці: взаємодія і вплив на професійне навчання та профорієнтацію населення України / І. Ф. Гнибіденко // Ринок праці та зайнятість населення. – 2008. – № 3. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/08giftpn.pdf>
  5. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
  6. Костенко Д. В. Вища освіта в Україні в сучасному суспільстві: здобутки, проблеми, перспективи / Д. В. Костенко // Педагогічний дискурс. – Випуск 11. – 2012. – С. 136–140.
  7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012– 2021 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/news/4455.pdf>.
  8. Павлова О. Ю. Культурна інтеграція вітчизняних закладів вищої освіти до Європейського освітнього середовища / О. Ю. Павлова, Т. Ф. Мельничук, Т. М. Мисюра. – К. : КІМ, 2012. – 298 с.
  9. Сертифікація систем управління [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrndnc.org.ua/index/229>.
  10. Себкова Х. Акредитація і забезпечення якості вищої освіти в Європі / Х. Себкова // Вища школа. – 2005. – № 2. – С. 77–84.
  11. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К. : Ленвіт, 2006. – 35 с.
  12. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/education/higher/bolpr/strateg.doc>.
  13. Тавлуй І. Методичні засади розроблення та впровадження розширеної системи управління якістю вищого навчального закладу // І. Тавлуй / Стандартизація, сертифікація, якість. – 2012. – № 3. – С. 46–50.
  14. Шуляр Н. Конкурс з якості як практичний елемент управління // Н. Шуляр, Р. Шуляр / Стандартизація, сертифікація, якість. – 2009. – № 1. – С. 61–62.
  15. QS World University Rankings 2011/12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.topuniversities.com/universityrankings/world-university-rankings/2011>.
  16. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bologna-bergen2005.no/Docs/00Main_doc/050221_ENQA_report.pdf.

УДК 651.1:378:005.6

А.В. Кайдалова, О. В. Посылкина

**ИМПЛЕМЕНТАЦИЯ ТРЕБОВАНИЙ ЕВРОПЕЙСКОЙ СИСТЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ
КАЧЕСТВА В ВЫСШЕЕ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В УКРАИНЕ**

Проведен теоретический анализ положений государственной политики в сфере интеграционных процессов, в частности в системе высшего образования. Изучены основные требования международных и европейских стандартов по обеспечению качества образования. Исследованы уровни обеспечения качества образования и установлены механизмы имплементации европейской системы обеспечения качества высшего образования в отечественное фармацевтическое образование.

Ключевые слова: высшее образование, система обеспечения качества образования, качество образования, стандарты образования, европейские стандарты.

UDC 651.1:378:005.6

A. S. Kaydalov, O. V. Posypkina

**IMPLEMENTATION OF THE REQUIREMENTS OF THE EUROPEAN SYSTEM
OF QUALITY ASSURANCE IN HIGHER PHARMACEUTICAL EDUCATION IN UKRAINE**

A theoretical analysis of the provisions of the state policy in the sphere of integration processes, in particular in the higher education system. Studied the basic requirements of international and European standards for quality assurance. Investigated the levels of quality assurance and established mechanisms for the implementation of the European system of quality assurance of higher education in the domestic pharmaceutical education.

Key words: higher education, quality assurance system of education, quality of education, educational standards, European standards.

Адреса для листування:

61140 м. Харків, вул. О. Невського, 18

Кафедра управління та економіки

підприємства НФаУ

Тел. +38 (057)771-81-47

E-mail: kaf.ep.nfay@rambler.ru

Надійшла до редакції:

04.02.2015 р.